

Struktur för ämnet vårdvetenskap vid akademien för vård, arbetsliv och välfärd, institutionen för vårdvetenskap Högskolan i Borås

Vårdvetenskap vid akademien för vård, arbetsliv och välfärd, institutionen för vårdvetenskap vid Högskolan i Borås förankras teoretiskt inom humanvetenskap, och utgår från en helhetssyn på människor som vårdas eller arbetar inom vård i olika vård- och omsorgsverksamheter. Perspektivet bygger på en människosyn där det finns både vilja och förmåga att reflektera över hur en god och välfungerande vård ska utformas. Den humanvetenskapliga förankringen handlar om det angelägna och meningsfulla i att människan både kan ge och själv behöva vård under olika perioder av livet, med fokus på innebörd och mening.

Vårdvetenskap förstås som en professionsneutral akademisk vetenskap och teoretisk ämne som grundar sig i en vårdvetenskaplig kunskapsstradition med ett tydligt patientperspektiv som grund för vårdandet. Patientperspektivet är centralt, men vidgas så att det även innefattar patientens familj och andra närstående. Vårdgivare med olika vårdprofessioner och vårddyrkesstudenter har också stor betydelse för ämnet, både för utveckling av vårdvetenskap som ämne och av vårdande. Begreppet vårdande förstås som en djupare dimension av vård, riktat mot ansvar och omsorg om den människa som är utsatt, sårbar och i behov av vård. Att ha patientperspektiv i vårdvetenskaplig mening, innebär att vårda utifrån den enskilda patientens situation och behov, vilket gör anspråk på att från vårdarens sida försöker att se, förstå och beskriva samt analysera och förklara hälsa, sjukdom, lidande och vård så som dessa aspekter erfars av människan.

Vårdvetenskap berör människan som patient i förhållande till hälsa, välbefinnande och lidande, och kunskapssynen präglas av helhetssyn på människan som patient. Den kunskap som är central i vårdvetenskapen är hur det är att leva med sjukdom och ohälsa. Centralt är också hur vårdare tillsammans med patienten kan lindra lidande och skapa förutsättningar som stödjer och stärker hälsa och välbefinnande. Människan som patient har ett värde i sig själv, är tänkande, kännande och handlande samt är ömsesidigt beroende och ansvarig för sig själv och andra i ett givet sammanhang. Människan som patient förstås som både existens och biologi, där sårbarhet, frihet och bestämdhet sammanflätas med varandra. Att drabbas av ohälsa och sjukdom utmanar människans existens vilket behöver beaktas i vårdandet. För att vården skall bli vårdande, i den mening att den stödjer och stärker hälsa och välbefinnande, krävs vårdvetenskaplig kunskap som beaktar ett patientperspektiv. Forskningen som bedrivs inom vårdvetenskap vid Högskolan i Borås riktar därför sitt intresse mot ovanstående för att bidra till vårdvetenskaplig kunskapsutveckling av betydelse i vårdande.

Exempel på meningsbärande begrepp för ämnet vårdvetenskap

Människan som patient

Existens och mening
Livsvärld
Frihet, bestämdhet och sårbarhet
Sammanhang
Patientperspektiv
Subjektiv och levd kropp

Vårdande

Vårdande miljö
Kommunikation, relation, samtal, möte
Delaktighet
Tillit
Värdighet, trygghet, integritet
Vårdande och lärande

Hälsa/välbefinnande och lidande

Livsrytm
Livskraft, Livslust
Lidande (livslidande, sjukdomslidande, vårdlidande)

Elisabeth Lindberg och Lina Palmér, ämnesansvariga vårdvetenskap, Högskolan i Borås, Institutionen för vårdvetenskap